

Sygn. akt XII Ga 792/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie XII Wydział Gospodarczy – Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Bożena Cincio-Podbiera

Protokolant: osobiście

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2016 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) D. T., (...) spółki jawnej w W.

przeciwko (...) w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie

z dnia 4 maja 2016 r. sygn. akt IV GC 2449/15/S

I. oddala apelację;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej koszty postępowania apelacyjnego w kwocie 300,00 zł (trzysta złotych).

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) spółka jawna w W. domagała się zasądzenia od strony pozwanej (...) w K. kwoty 2288,81 zł z ustawowymi odsetkami oraz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazała, że świadczyła na rzecz strony pozwanej usługi prowadzenia ksiąg rachunkowych, za które należności strona pozwana uregulowała z opóźnieniem, co spowodowało wystawienie przez powódkę not odsetkowych. Domagała się także zapłaty za fakturę nr (...) z dnia 17 kwietnia 2015 roku, wystawioną za przygotowanie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 2014.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości z zarzutem nienależytego wykonania umowy, polegającym na wadliwym sporządzeniu bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 2014. Strona pozwana podniosła, iż wadliwość bilansu polegała na niezaksięgowaniu kosztów wynagrodzeń pracowników za grudzień 2014 rok, co spowodowało, że bilans za rok 2015 zawierał będzie błędy z lat poprzednich mające charakter, według strony pozwanej, błędów podstawowych. Nie zaksięgowano też kosztowych faktur za miesiąc grudzień 2014 roku dotyczących operatorów sieci komórkowych. Ponadto nie nastąpiło uzgodnienie kont rozrachunkowych z kontrahentami pozwanego, a wszystkie te wady bilansu doprowadziły do szkody po stronie pozwanej na kwotę 3997,50 zł, stanowiącej koszty poprawy bilansu dokonanej m.in. przez (...) W. i K. sp.j. Strona pozwana podniosła nadto, że w okresie wypowiedzenia umowy strona powodowa zachowywała się w sposób nieprofesjonalny, uzależniając wydanie dokumentów księgowych strony pozwanej od dokonania zapłaty przedmiotowej faktury.

Strona powodowa zaprzeczyła okolicznościom wskazywanym przez stronę pozwaną, wywodząc, że pozwana nie przekazała listy pracowników, co uniemożliwiło ustalenie kosztów wynagrodzeń za rok 2014, nie przekazała też faktur kosztowych, podnosząc, że pozwana nie pozostawała w zwłoce z przekazaniem dokumentów.

W odpowiedzi strona pozwana wywiodła, iż strona powodowa przyjęła błędną metodę księgowania kosztu wynagrodzeń pracowników to znaczy metodę podatkową zamiast metody memoriałowej, co pozostawało w sprzeczności z zasadami sztuki prawidłowej rachunkowości. Wniosła też o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność nierzetelnego i wadliwego świadczenia usług ewidencji księgowej i sprawozdawczości w zakresie przewidzianym umową.

Sąd Rejonowy oddalił wniosek strony pozwanej o połączenie sprawy ze sprawą o sygn. IV GC 2080/15/S, oddalił wnioski dowodowe pozwanej o przeprowadzenie dowodu zeznań świadków, przesłuchania stron i opinii biegłego sądowego oraz wyrokiem z dnia 4 maja 2016r. uwzględnił powództwo w całości, obciążając stronę pozwaną kosztami procesu na podstawie art. 98 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Rejonowy wskazał, iż bezspornym pozostaje to, że strony były związane umową o świadczenie usług z dnia 1 lipca 2009 roku, a także i to, iż strona pozwana uregulowała z opóźnieniem zafakturowane należności wobec czego strona powodowa wystawiła jej noty odsetkowe na łączną kwotę 1288,81 zł. Bezspornym pozostawał także fakt wykonania na zlecenie strony pozwanej przez powódkę bilansu i rachunku wyników za rok 2014 i wystawienia z tego tytułu faktury na kwotę 1000 zł. W takim stanie rzeczy, a w szczególności wobec nie zaprzeczenia przez stronę pozwaną, że po jej stronie doszło do opóźnienia w regulowaniu licznych należności, Sąd Rejonowy uznał roszczenie odsetkowe za uzasadnione w świetle art. 481 k.c.

Odnośnie żądania zapłaty wynagrodzenia za sporządzenie bilansu i rachunku wyników za 2014 rok Sąd Rejonowy wywiodł, że strona pozwana wprawdzie podniosła zarzut wadliwego wykonania usługi, jednakże nie wywiodła z tego tytułu żadnego roszczenia procesowego. Nie zarzuciła braku wymagalności świadczenia z powodu niewykonania zobowiązania, ani też by odstąpiła w tym zakresie od umowy. Odwołała się wprawdzie do okoliczności poniesienia szkody, niemniej wg Sądu Rejonowego sam fakt istnienia wzajemnej wierzycelności względem powodowej spółki nie zwalnia strony pozwanej ze zobowiązania do zapłaty zaległego wynagrodzenia. Strona pozwana nie podniosła bowiem zarzutu potrącenia wzajemnej wierzycelności. Zaznaczył także Sąd Rejonowy, iż spór dotyczący wydania stronie pozwanej dokumentów księgowych pozostaje bez znaczenia ponieważ kwestia ta nie stanowi przedmiotu postępowania. Z tych względów Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo na podstawie art. 735 par. 1 k.c.

W apelacji od tego wyroku strona pozwana zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie art. 217 par. 3 w związku z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych z zeznań świadków, które wykazałyby wadliwość wykonania bilansu przez stronę powodową, art. 217 par. 3 w związku z art. 278 w związku z art. 227 w związku z art. 505/7/ k.p.c. przez oddalenie wniosku dowodowego w postaci dowodu z opinii biegłego na okoliczność wadliwie sporządzonego bilansu oraz art. 299 w związku z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie dowodu z przesłuchania stron, oferowanego na okoliczność wadliwego księgowania kosztów wynagrodzeń pracowników, konieczność tworzenia schematów księgowych i wypłaconego księgowej dodatkowego wynagrodzenia za weryfikację i poprawienie błędów w sposobie księgowania przez stronę powodową, a także za poprawienie bilansu. Zarzucała nadto strona pozwana naruszenie przez Sąd Rejonowy art. 233 par. 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, polegający na pominięciu pisma strony powodowej z dnia 18 stycznia 2016 roku, w którym przyznano, iż nie zostały w bilansie zaksięgowane koszty wynagrodzeń pracowników, co przesądza o wadliwym wykonaniu bilansu przez powódkę. Naruszenia te miały doprowadzić Sąd Rejonowy do błędnych ustaleń faktycznych będący podstawą orzeczenia. Naruszenia prawa materialnego dopatrywała się strona pozwana w uchybieniu przez Sąd Rejonowy art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości przez jej błędną wykładnię i przyjęcie, że bilans wykonany przez stronę powodową został wykonany w sposób należyty, art. 498 par. 1 k.c. przez przyjęcie, że strona pozwana winna była podnieść zarzut potrącenia wzajemnej wierzycelności, choć złożenie oświadczenia o potrąceniu świadczy o tym, że potrącający pozostaje dłużnikiem wobec drugiej strony oraz art. 471 w związku z art.472 w związku z art. 355 par 2 w związku

z art. 735 par. 2 k.c. przez ich błędną wykładnię w postaci uznania, iż strona powodowa wykonała należycie swoje zobowiązanie w związku z czym służy jej wynagrodzenie, podczas gdy usługi świadczone były w sposób nienależyty.

W wywodach apelacji wskazano, że Sąd Rejonowy bezpodstawnie oddalił osobowe wnioski dowodowe strony pozwanej, a w uzasadnieniu wyroku nie odniósł się do tej okoliczności, nie podając podstawy oddalenia tychże wniosków. Wskazując na zasadność przeprowadzenia tych dowodów istotnych dla rozstrzygnięcia strona skarżąca wywodziła, że strona powodowa przyznała, iż nie uwzględniła w bilansie za 2014 rok kosztów wynagrodzeń pracowników, co przesądza, że bilans jest wykonany niezgodnie z ustawą o rachunkowości. Oddalenie natomiast wniosku dowodowego z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i księgowości pozostawało nieuzasadnione albowiem okoliczność wadliwie sporządzonego bilansu miała dla sprawy istotne znaczenie, a rozstrzygnięcie tej kwestii wymagało wiadomości specjalnych. Podobnie bezpodstawne było oddalenie wniosku o przesłuchanie stron, a szczególnie strony pozwanej, które wykazać miało, iż wadliwe księgowanie dotyczyło także poprzednich miesięcy przez lata współpracy, a także dotyczyć miało niezaksięgowania faktur kosztowych operatorów komórkowych i niezgodnienia kont rozrachunkowych z kontrahentami, co stanowiło błąd podstawowy. Skarżąca w sposób obszerny odwoływała się także do przepisów zawartych w powołanej ustawie o rachunkowości. Wywiodła ponadto, że nie mogła złożyć oświadczenia o potrąceniu albowiem nie pozostaje dłużnikiem strony pozwanej wobec czego podniosła zarzut nienależytego wykonania umowy, potwierdzający iż żądane w procesie wynagrodzenie stronie powodowej się nie należy. Wskazywała, że na podstawie art. 219 k.p.c. złożyła wniosek o połączenie tej sprawy ze sprawą IV GC 2080/15/S bo sprawy te pozostają ze sobą w związku, a podniesione zarzuty mają także zastosowanie w sprawie wnioskowanej do połączenia, gdzie strona pozwana wytoczyła powództwo wzajemne. Sąd Rejonowy miał zatem wiedzę, że strona pozwana w drodze powództwa wzajemnego domaga się od strony powodowej naprawienia szkody z tytułu nienależytego wykonania umowy. Stąd też skarżąca wskazywała, iż Sąd Rejonowy dopuścił się błędnej wykładni art. 498 par. 1 k.c. i naruszenia art. 735 par 2 k.c.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Sądowi Okręgowemu wiadomo jest z urzędu, że strona pozwana w sprawie IV GC 2080/15/S wystąpiła z powództwem wzajemnym, domagając się od strony powodowej zapłaty odszkodowania, obejmującego koszty pracy spółki (...) oraz dodatkowego wynagrodzenia księgowej, wypłacanego w związku z dokonywaniem przez nią poprawy bilansu oraz rachunku wyników. Wiadomo też Sądowi Okręgowemu z urzędu, że w sprawie tej Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego księgowego na okoliczność ustalenia czy wykonane przez stronę pozwaną usługi były wykonane w sposób należyty.

Oznacza to, iż szkoda, którą strona pozwana przedstawia w sprzeciwie od nakazu zapłaty w niniejszym postępowaniu pozostaje przedmiotem rozpoznania Sądu Rejonowego w innym postępowaniu w ramach powództwa wzajemnego. W wytoczonym tam powództwie wzajemnym strona pozwana bowiem zidentyfikowała i wyartykułowała swoje roszczenie.

W niniejszej natomiast sprawie, jak słusznie zauważa Sąd Rejonowy, strona pozwana żadnego roszczenia względem strony powodowej nie zgłosiła. Zważyć bowiem należy, że jako zarzut obalający żądanie zapłaty strona pozwana w sprzeciwie wskazywała okoliczność poniesienia kosztów związanych z uznawaną przez nią wadliwością bilansu. Z treści pozwu wynikało, że strona pozwana dysponuje roszczeniem odszkodowawczym w rozumieniu art. 471 k.c. Strona pozwana winna była zatem zająć konkretne stanowisko procesowe w tym zakresie. Jednakże strona pozwana, jak wyżej wskazano, nie zgłosiła zarzutu potrącenia, ani nie wytoczyła powództwa wzajemnego- art. 505 /4/ par. 2 k.p.c. Stanowisko strony pozwanej sprowadzało się natomiast do tego, iż stronie powodowej wynagrodzenie nie przypada ponieważ na skutek wadliwości bilansu strona pozwana poniosła szkodę. Szkoda ta jednak w ujęciu procesowym nie stała się podstawą do sprecyzowania stanowiska procesowego tamującego roszczenie strony powodowej.

Umyka stronie pozwanej to, iż odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania przyjmujący zlecenie ponosi wówczas gdy działania potrzebne do dokonania zleconej czynności wykonywane są

niezgodnie z treścią zobowiązania czy wymogami należytej staranności lub nie wykonano ich w ogóle. Tak przesłanki odpowiedzialności, jak i rozkład ciężaru dowodu podlegają regulacji ogólnej z 471 k.c. Zgodnie z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, nie uregulowanych innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. W tej sytuacji zatem zastosowanie znajdowały przepisy art. 734 i następne k.c. Oznacza to iż, dla zatamowania roszczenia strony powodowej strona pozwana winna była poza zgłoszeniem okoliczności poniesienia szkody wywieść roszczenie procesowe. Żadnego jednak roszczenia procesowego w tym procesie strona pozwana nie wywiodła, uczyniła to natomiast w sprawie IV GC 2080/15/S.

Niesłusznie skarżąca wywodzi, iż postawienie zarzutu potrącenia równoznaczne byłoby z uznaniem roszczenia strony powodowej. Strona pozwana mogła bowiem podnieść zarzut potrącenia z tzw. ostrożności procesowej, z zastrzeżeniem, że zarzut ten nie świadczy o uznaniu zasadności roszczenia powódki. Nawet jeżeli potraktować oświadczenie strony pozwanej o potrąceniu jako niewłaściwe uznanie długu, to nie pozbawia ono strony pozwanej możliwości kwestionowania roszczenia. Uznanie długu nie powoduje powstania nowej więzi prawnej o charakterze abstrakcyjnym. Strona pozwana mimo uznania długu może nadal kwestionować istnienie zobowiązania /wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 10 lutego 2016r., I ACa 985/15/. Ponadto, zarzut taki prowadziłby bezpośrednio do dowodzenia bezzasadności żądania powódki właśnie z powodu wadliwości bilansu w stopniu negującym całokształt wynagrodzenia.

Zauważyć także trzeba, iż wbrew twierdzeniom strony apelującej strona powodowa nie uznała za zasadne stanowiska strony pozwanej w zakresie wadliwości bilansu. Wprawdzie strona powodowa przyznała, że w bilansie za rok 2014 nie zaksięgowano kosztów wynagrodzeń pracowników za miesiąc grudzień, jednakże zaznaczała, że strona pozwana nie dostarczyła jej jako usługobiorcy stosownych dokumentów. Takie oświadczenie nie może być uznane za przyznanie okoliczności przytaczanej przez stronę pozwaną, to jest w tym przypadku okoliczności wadliwego wykonania usługi. Także w zakresie pozostałych zarzutów dotyczących wykonania bilansu i rachunku wyników strona powodowa przedstawiła kontrargumenty, nie zgadzając się przy tym z interpretacją obowiązujących przepisów, dokonaną przez stronę pozwaną. Zarzut naruszenia art. 233 par. 1k.p.c. nie może się zatem ostać. Natomiast w braku wywiedzenia roszczenia procesowego przez skarżącą prowadzenie dowodów osobowych i dowodu z opinii biegłego było bezcelowe. Potrącenie jest prawem, i już z tego względu nie mają do niego zastosowania art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. i art. 381 k.p.c. Uprawnienie takie niewątpliwie nie jest zdarzeniem ze sfery faktów, których dotyczą te unormowania. Skorzystanie z tego prawa przez pozwanego powoduje, że dopiero wtedy powstaje obowiązek procesowy pozwanego przedstawienia sądowi, że złożył przedmiotowe oświadczenie woli, jak i przedstawienie faktów wskazujących, iż potrącenia nastąpiło (art. 3 k.p.c.). W procesie można złożyć oświadczenie woli o potrąceniu w piśmie procesowym lub na rozprawie i wtedy występuje czynność złożona, która może wywołać zarówno skutek materialny, jak i procesowy. Dopóki pozwany tego zarzutu nie podniesie wszystkie okoliczności faktyczne, na których mógłby być on oparty są dla rozstrzygnięcia sprawy obojętne, a tym samym nie powinny być przedmiotem dowodzenia (art. 227 k.p.c.)- .postanowienie SN z dnia 9 sierpnia 2016r., II CZ 83/16.

Odnośnie zarzutu opartego na treści art. 219 k.p.c. wskazać trzeba, iż sąd nie jest obowiązany do połączenia kilku oddzielnych spraw jeśli pozostają ze sobą w związku lub mogą być objęte jednym pozwem. Decyzja w tym zakresie należy do sądu, zwłaszcza że połączenie nie pozbawia połączonych spraw ich odrębności i nie zmienia faktu, że łącznie rozpoznawane i rozstrzygane sprawy są nadal dwiema samodzielnymi sprawami/ postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2003 roku, II CZ 20/03/.

Sąd Rejonowy nie dopuścił się zatem uchybień prawa procesowego i idących za nim uchybień prawa materialnego w zakresach wskazanych w apelacji co prowadzi do oddalenia apelacji na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 par.1 k.p.c. oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności od adwokackie.

Ref. I inst. SSR A. Bigaj